

УДК 332.3
JEL: R1; R11; R13; R58; R59
DOI: <https://doi.org/10.32983/2222-4459-2023-4-34-40>

ПОВОЄННЕ ВІДНОВЛЕННЯ РЕГІОНІВ: ОЦІНКА ТА ПЕРСПЕКТИВИ

©2023 ПЕРЕПЕЛЮКОВА О. В.

УДК 332.3
JEL: R1; R11; R13; R58; R59

Перепелюкова О. В. Повоєнне відновлення регіонів: оцінка та перспективи

У статті проаналізовано особливості визначення втрат, яких зазнала держава з початком бойових дій на території України. Визначено основні напрями, за якими отримано найбільше руйнування об'єктів інфраструктури та житлового фонду. Здійснено регіональний огляд щодо руйнації об'єктів інфраструктурного забезпечення з виокремленням ступеня завданої шкоди. Досліджено ступінь завданої шкоди та руйнації за різними сферами суспільного життя. Виокремлено особливості здійснення оцінки руйнації в повоєнний період. Визначено пріоритетні напрями щодо повоєнної відбудови держави. Зазначено, що відновлення пошкодженого виробництва або відбудова нових виробничих потужностей повинна базуватися на принципах Індустрії 4.0 з урахуванням цифровізації та напрямів сталого розвитку регіонів. Проаналізовано стан міграційних потоків з виокремленням регіонального розподілу внутрішньо переміщених осіб. Виокремлено основні проблеми, які виникають у регіонах з великою кількістю внутрішньо переміщених осіб, вирішення яких повинно базуватися на відновленні інфраструктури для повернення населення в регіони постійного проживання. Означено, що в умовах війни була необхідна зміна морських маршрутів для перевезення продукції сільського господарства та інших товарів, що призвело до збільшення ціни на такі перевезення через зміни умов квотування, контрактів, обсягів перевезення та ризики. Обґрунтовано посталу необхідність перевезення товарів через країни Європи за допомогою авто- та залізничних перевезень, що призводить до збільшення навантаження на автодорожні шляхи західних регіонів держави. Визначено, що в період військової агресії для підтримки України з боку європейських країн було здійснено ряд заходів щодо спрощення логістичних перевезень з території нашої держави за рахунок здійснення двосторонньої співпраці в питаннях формування зручних логістичних коридорів та вирішення техніко-організаційних питань. Зроблено висновок, що загалом відновлення держави повинно базуватися на довгостроковій перспективі сталого розвитку та інтеграції в європейський простір, що має відбиватися на всіх сферах суспільного життя.

Ключові слова: повоєнне відновлення, соціально-економічний стан регіонів, міграція, відбудова держави, сталий розвиток регіонів.

Рис.: 2. **Бібл.:** 8.

Перепелюкова Олена Василівна – доктор економічних наук, доцент, доцент кафедри міжнародних економічних відносин, Харківський національний економічний університет ім. С. Кузнеця (просп. Науки, 9а, Харків, 61166, Україна)

E-mail: lena.perpelukova@gmail.com

ORCID: <https://orcid.org/0000-0003-0385-4047>

UDC 332.3
JEL: R1; R11; R13; R58; R59

Perepeliukova O. V. The Post-War Recovery of the Regions: Assessment and Perspectives

The article analyzes the peculiarities of determining the losses incurred by the State since the beginning of hostilities on the territory of Ukraine. The main directions in which the most severe damages of infrastructure and housing have been suffered are identified. A regional review of the destruction of infrastructure facilities was conducted, allocating the extent of damages. The degree of damages and destruction in various spheres of life of society is examined. The peculiarities of the destruction assessment in the post-war period are singled out. Priority areas for the post-war recovery of the State are defined. It is noted that the restoration of damaged production or the rebuilding of new production facilities should be based on the principles of Industry 4.0, taking into account digitalization and sustainable development of the regions. The state of migration flows is analyzed, with the regional distribution of internally displaced persons highlighted. The main problems that arise in regions with a large number of internally displaced persons are singled out, the solution of which should be based on the recovery of infrastructure for the return of the population to the regions of permanent residence. It is pointed out that during the wartime it was necessary to change sea routes for the transportation of agricultural products and other goods, which led to an increase in the price of such transportation due to changes in the terms of quotas, contracts, transportation volumes and risks. The author substantiates the emerging need to transport goods through European countries by road and rail, which leads to an increase in the load on the roads of the western regions of the country. It is determined that during the period of military aggression, in order to support Ukraine, European countries took a number of measures to simplify logistics transportation from the territory of our State through bilateral cooperation in the formation of convenient logistics corridors and solving technical and organizational issues. It is concluded that, in general, the recovery of the State should be based on a long-term perspective of sustainable development and integration into the European space, which should be reflected in all spheres of the life of society.

Keywords: post-war recovery, socioeconomic status of the regions, migration, reconstruction of the State, sustainable development of the regions.

Fig.: 2. **Bibl.:** 8.

Perepeliukova Olena V. – D. Sc. (Economics), Associate Professor, Associate Professor of the Department of International Economic Relations, Simon Kuznets Kharkiv National University of Economics (9a Nauky Ave., Kharkiv, 61166, Ukraine)

E-mail: lena.perpelukova@gmail.com

ORCID: <https://orcid.org/0000-0003-0385-4047>

Ао подій лютого 2022 р. Україна тримала курс на розвиток та євроінтеграцію, мала відповідний потужний ресурсний, кадровий, інтелектуальний потенціал і прагнула до позитивних змін. Проте з початком війни держава зазнала втрат у всіх сферах суспільного життя. Окрім окупації частини території, було зруйновано міста, інфраструктуру, енергетичні та промислові об'єкти, великий відсоток людей вимушений був виїхати за кордон або переміститися до більш безпечних регіонів. Втрата частини свого потенціалу призвела до ускладнення економічного зростання регіонів, зниження загального рівня добробуту населення. Стратегії розвитку держави та її регіонів до цього періоду були розроблені з урахуванням мирного часу, проте більшість цілей і напрямів, які раніше були актуальними, на сьогодні втратили свою чинність. Регіональна політика прикордонних територій також змінила свій вектор розвитку та пріоритетність завдань, особливо це стосується регіонів, які межують з країною-агресором. Тому розбудова регіонів та держави повинна базуватися на нових принципах і засадах не тільки економічного, але й військового потенціалу. Отже, необхідна розробка нової політики щодо регіонального розвитку, яка потребує більш ґрунтовного аналізу та оцінки потенційних можливостей щодо відновлення регіонів і територіальних громад. Такі положення й обумовлюють актуальність дослідження.

Питаннями регіонального розвитку займалися багато провідних вітчизняних і закордонних учених, а саме: В. Геєць, Б. Данилишин, Д. Лук'яненко, М. Кизим, М. Бутко, С. Тульчинська, В. Семиноженко, В. Пила, І. Сторонянська та інші. Проте питання відновлення регіонального розвитку в повоєнний період не вивчалися, що потребує більш ґрунтовного дослідження.

Метою статті є дослідження особливостей повоєнного відновлення регіонів з урахуванням їх оцінки та перспектив.

Для відбудови територій та налагодження відповідних економічних зв'язків, які націлені на європейський вектор розвитку, необхідно оцінити нанесені збитки, які понесла Україна в результаті збройної агресії з боку Росії. Реально оцінити втрати на сьогодні неможливо, оскільки частина території України все ще знаходиться під тимчасовою окупацією, на інших територіях відбуваються активні бойові дії, де ситуація кожен день змінюється. Для ефективного аналізу стану ресурсного потенціалу регіонів необхідним є закінчення бойових дій та повернення територій під контроль держави. Але, незважаючи на відповідні складнощі, за даними відповідних експертів та джерел здійснено оцінку втрат від військових дій на території України.

Так, за даними Центру прикладних досліджень [4] в Україні зруйновано та пошкоджено близько 208 підприємств, 508 закладів медичного призначення,

562 дитячі садочки, зруйновано 295 мостів та 83 адміністративні будівлі, 12 цивільних аеропортів та 27 нафтобаз. За підрахунками Київської школи економіки, загальні втрати на сьогодні становили 564–600 млрд дол. США. Проте ці цифри не є остаточними, оскільки війна все ще триває.

Якщо розглядати збитки за структурними складовими, то найбільші втрати серед інфраструктури (автодороги, залізничні колії, залізничні мости), де загальна сума втрат на сьогодні приблизно 94,3 млрд дол. США; втрати в житловому фонді сягають 31 млрд дол. США; заклади освіти різного рівня – 1,3 млрд дол. США; нафтобази – 227 млн дол. США. Втрати в економіці та промисловості на сьогодні складно оцінити, оскільки частина підприємств є повністю зруйнованою та не підлягає відновленню. Частина енергетичних об'єктів уже відновлено після пошкодження. Промисловість України втратила великі підприємства на сході та півдні, було знищено Охтирську ТЕЦ, втрачено контроль над Луганською ТЕС. Суттєві втрати серед малого та середнього бізнесу, які сягнули близько 64–85 млрд дол. США, – через припинення роботи 49% підприємств.

Втрати в промисловості та бізнесі призвели до суттєвих втрат трудового потенціалу держави, оскільки більшість фахівців вимушені були покинути регіони та робочі місця і переїхати до більш безпечних регіонів або за кордон. Станом на травень 2022 р. із України офіційно виїхало більше 6 млн осіб, серед яких 1,2 млн осіб були працевлаштованими. Дані соціологічних опитувань вказують на те, що серед 1,6 млн осіб, які виїхали за кордон і повернулися до України, мали роботу близько 80% респондентів. З кількості цих респондентів 50% впевнені, що зможуть повернутися до своїх робочих місць. Затяжний конфлікт призведе до збільшення рівня вимушеної міграції через втрату робочих місць і житла.

У регіональному розподілі завдана шкода за регіонами розподілена таким чином (*рис. 1*).

Регіональний розподіл втрат відображає втрати за секторами економіки, серед яких найбільш постраждалими є сектори торгівлі та промисловості. Найбільше зосередження промислових видів діяльності знаходиться в східних регіонах держави (Донецька, Харківська, Луганська, Запорізька, Київська області). Станом на 01.06.2022 р. загальні втрати в секторі торгівлі та промисловості було оцінено в 9,7 млрд дол. США. Втрат зазнали як державні, так і приватні підприємства. Частина підприємств була зруйнована, частина втратила свої торговельні зв'язки з причин окупації регіону, що призвело до їх банкрутства. Руйнування інфраструктури призвело до знищення виробничих ланцюгів, неможливості доступу до сировинних баз, розриву ділових зв'язків з контрагентами. Руйнації зазнали великі промислові підприємства та комбінати (близько 10% загальних

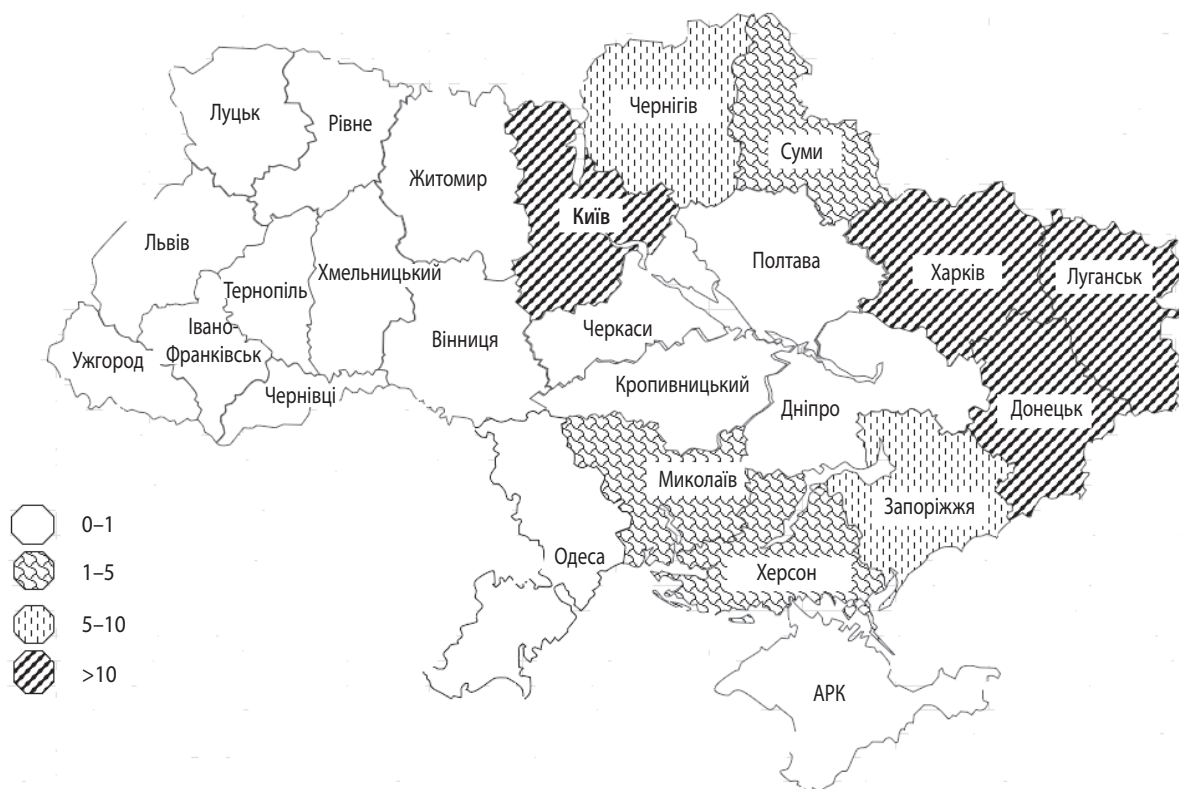

Рис. 1. Регіональний розподіл ступеня завданої шкоди (станом на 1 червня 2022 р.), млрд дол. США

Джерело: узагальнено автором на основі [6].

пошкоджень – у Донецькій області). Методика оцінки таких збитків заснована на основі очікуваного недоотриманого прибутку компаній. На липень 2022 р. для відновлення промисловості необхідно було 20,80 млрд дол. США, найбільша частка потреб припадає саме на Донецьку область, оскільки основні промислові виробництва були зосереджені в цьому регіоні.

Сьогодні в Україні розроблено та впроваджено відповідну методика оцінки шкоди та обсягу збитків від збройної агресії [7], згідно з якою визначаються втрати. Проте намагання України максимально наблизити вітчизняне законодавство до європейських норм у цьому питанні повинно врахувати той аспект, що в законодавстві ЄС відсутні положення щодо відшкодування збитків, які завдані військовими діями, оскільки після Другої світової війни жодна з країн ЄС не мала досвіду відновлення держави після таких масштабних руйнувань. Європейське законодавство більш націлене на відшкодування збитків, які завдані природними катастрофами або надзвичайними ситуаціями. Тому збитки, які заподіяні внаслідок військових дій, повинні мати необхідні відмінності у своїй оцінці. Проте на сьогодні складно визначити ефективність від відновлення регіонів та держави, оскільки бойові дії ще не закінчено, і розмір збитків може значно змінитися.

Процес ефективності відновлення необхідно визначати в динаміці, після закінчення війни та від-

будови зруйнованого. Доцільність відновлення тих чи інших великих підприємств повинна визначатися на основі проведеної відповідної експертної оцінки, оскільки більшість підприємств промислового комплексу України мали застарілі технологічні процеси та завдавали значної шкоди навколишньому середовищу. Прикордонні регіони мали виробничі зв'язки з підприємствами із країни-агресора, тому для ефективної роботи таких підприємств орієнтація їх експорту має базуватися на нових європейських ринках, що потребує впровадження нових технологічних процесів або налагодження нових збутових ланцюгів. Відновлення пошкодженого виробництва або відбудова нових виробничих потужностей має базуватися, за доцільності, на принципах Індустрії 4.0, з урахуванням цифровізації та напрямів сталого розвитку регіонів [8]. Нові підприємства повинні будуватися за принципами екологічності, енергоефективності, збільшення продуктивності праці, автоматизації та цифровізації виробництва.

Загалом на сьогодні було запропоновано близько 850 проектів щодо відновлення держави, які охоплюють 15 сфер (рис. 2). За кожною з означених сфер розроблено відповідні заходи, які сприятимуть загальному відновленню та розвитку територій. Відновлення функціонування всіх сфер суспільного життя відбувається, незважаючи на продовження бойових дій, у тих регіонах, де сьогодні це можливо з урахуванням безпекової ситуації. Так, металургійний

Рис. 2. Основні пріоритетні напрями відбудови України в повоєнний період

Джерело: узагальнено автором на основі [6].

комбінат «Запоріжсталь» вводить в експлуатацію доменну піч № 2, яка до цього часу була в режимі гарячої консервації, що дасть змогу підприємству збільшити добову продуктивність комбінату до 8 тис. т чавуну. Уряд України проводить політику зниження впливу бойових дій на економічний і соціальний стан у державі, сприяння підтримки бізнесу, релокацію критично важливих для держави й економіки підприємств до більш безпечні регіони. Станом на 30.03.2023 р. в Україні зафіксовано 1 846 релокованих підприємств різної форми власності, 800 з яких вже відновили свою роботу.

Проте, незважаючи на спроби держави та бізнесу щодо забезпечення функціонування підприємств і забезпечення робочими містами населення, на сьогоднішній день попит на робочу силу значно перевищує пропозицію робочих місць. Наявні робочі місця характеризуються низьким рівнем оплати праці та складними умовами. Така тенденція призводить до збільшення соціальної напруженості в суспільстві через зниження рівня доходів населення при збільшенні цінової

політики на товари та послуги і комунальні платежі. За таких умов для держави важливим аспектом є фінансова підтримка з боку іноземних партнерів.

Нині в регіональному розрізі основним джерелом наповнення бюджету є агропромисловий комплекс. Основними перешкодами щодо розвитку сільського господарства є забруднення території вибухонебезпечними предметами, постійні обстріли територій, особливо прикордонних з Російською Федерацією, блокада морських портів. Дії уряду щодо диверсифікації маршрутів експорту продукції сільського господарства за рахунок нарощування спроможностей АТ «Укрзалізниця» в питаннях перевезення товарів позитивно впливає на економіку регіонів та держави в цілому. Стабілізація енергетичних потужностей дозволяє відновити роботу енергомістких підприємств, що позитивно вплине на соціально-економічне становище регіонів. Проте такі позитивні тенденції в макроекономічних масштабах економічного розвитку держави сьогодні не в змозі сприяти

ефективності економічного зростання внаслідок постійних обстрілів та дистанційного мінування територій, що унеможливує нормальне функціонування суб'єктів господарювання. Непередбачуваність і висока мінливість розвитку подій, особливо в прикордонних з Росією регіонах, призводить до зниження рівня розвитку та функціонування підприємств.

Важливу роль у відновленні регіонів та держави загалом відіграє соціальна сфера, яка нині характеризується високим рівнем міграції як усередині країни, так і за її межі. За даними Управління Верховного комісара ООН з прав людини, з початку повномасштабного вторгнення загинуло або дістали поранення 22 424 цивільні особи (8 401 загиблі та 14 023 поранені). Найбільше втрат серед цивільного населення в Донецькій та Луганській областях. За період з 24.02.2022 р. по 31.03.2023 р. близько 10,35 млн осіб (28% від довоєнного населення) вимушено було мігрувати з місць постійного проживання [2]. Станом на 31.03.2023 р. зафіксовано 4,85 млн осіб, які мають статус внутрішньо переміщених осіб (ВПО). Найбільше мігрувало населення з територій, в яких велись активні бойові дії, та областей, які межують з країною-агресором, до більш безпечних регіонів держави. Основні регіони, які прийняли найбільше навантаження (58%) у розміщенні та забезпеченні внутрішньо переміщених осіб: Київська – 16%, Дніпропетровська – 12%, Львівська – 7%, Одеська – 7%, Вінницька – 5%, Полтавська – 6%, Хмельницька – 5% [7].

При цьому кількість населення у згаданих регіонах по відношенню до воєнного часу складає: Київська – 81%, Дніпропетровська – 80%, Львівська – 87%, Одеська – 80%, Вінницька – 89%, Полтавська – 83%, Хмельницька – 90%. Для підтримки населення та зниження рівня соціальної напруги в суспільстві державою та гуманітарними організаціями продовжуються проводитися заходи з доставки гуманітарних вантажів до населених пунктів Донецької, Миколаївської, Харківської та Херсонської областей [3]. Незважаючи на значну кількість внутрішньо переміщених осіб у зазначені регіони, така кількість населення не повинна спричинити соціальну напругу, але якщо така ситуація станеться, доцільно запровадити відповідні заходи короткотривалої дії по стабілізації ситуації в означених громадах регіонів. При погіршенні ситуації частина ВПО, які на сьогодні залишаються в західних регіонах, можуть намагатися покинути країну. Частина ВПО, які перемістилися в інші регіони держави, не всі офіційно отримують цей статус, що призводить до зниження рівня офіційної інформації щодо пересування осіб усередині країни.

Якщо розглядати втрати, які зазнала країна через збройну агресію, то більшість ракетних ударів припадало саме на об'єкти соціальної та критичної інфраструктури, що призвело до їх пошкодження або знищення. Станом на березень 2023 р. було зафіксо-

вано руйнування 167 594 об'єктів цивільної інфраструктури, серед яких ті, що забезпечують електро-, водо-, тепло- та газопостачання населенню та підприємствам. Було пошкоджено чи знищено близько 3 823 об'єктів водо- та електромереж України (без урахування окупованих територій). Втрати об'єктів житлової інфраструктури складає 149 311 об'єктів, серед яких приватні будинки та багатоповерхівки. Втрати об'єктів культурної спадщини складають 248 об'єктів, 3 126 закладів освіти, 1 245 закладів охорони здоров'я. Частину пошкоджень вже ліквідовано за рахунок допомоги іноземних партнерів, здебільшого це об'єкти критичної інфраструктури, особливо енергетики. Проте важливим аспектом є високий рівень руйнування житлового фонду, відновлення якого відбувається досить повільно через брак коштів. Ремонт зруйнованого житла, де є така можливість, за рахунок фондів та власними силами мешканців відбуваються в усіх регіонах. Проте там, де житловий фонд знищено повністю, його відбудова потребує часу та коштів, що призводить до соціальної напруги серед населення. Тому перед регіональними та державними органами влади постає питання з відновлення житлового фонду, оскільки це вплине на можливість повернення до регіонів жителів.

Важливим для розвитку економіки є дієздатна інфраструктура, яка забезпечує перевезення вантажів до країн Європи [5]. В умовах війни необхідна була зміна морських маршрутів для перевезення продукції сільського господарства та інших товарів, що призвело до збільшення ціни на такі перевезення через зміни умов квотування, контрактів, обсягів перевезення та ризику. В умовах військових дій перевезення товарів здійснюється через країни Європи за допомогою авто- та залізничних перевезень, що призводить до збільшення навантаження на автодорожні шляхи західних регіонів держави. Основними транзитними країнами сьогодні для України є Польща та Румунія, які обслуговують 60% експортних залізничних перевезень. Таке навантаження на автошляхи призводить до руйнування дорожнього покриття, що в перспективі потребує значних коштів на його оновлення. Використання залізничного транспорту для транспортування вантажів сьогодні забезпечує лише 40% своєї спроможності через обмеження технічної можливості перевезень, нестачу рухомого складу, нерівномірний розподіл вантажів на різних ділянках кордону, особливості контейнеризації та складування товару, що негативно впливає на пропускну спроможність таких перевезень. Такі негативні аспекти вже сьогодні необхідно вирішувати на державному рівні, оскільки в перспективі ці логістичні коридори будуть необхідні для України, оскільки орієнтація виробництва повинна будуватися на європейський ринок збуту. На період військової агресії як підтримка з боку європейських країн було здійснено

ряд заходів щодо спрощення логістичних перевезень з території нашої держави, а саме [1]:

- ✦ послаблення правил видачі дозволів на автомобільні дорожні міжнародні перевезення за рахунок відміни двосторонніх і транзитних транспортних дозволів на міжнародні вантажні перевезення з Угорщини, Словенії, Данії, Грузії, Туреччини та інших країн;
- ✦ запровадження бездозвільного проїзду для гуманітарних вантажів з Румунії, Молдови, Австрії, Чехії, Польщі, Нідерландів, Литви;
- ✦ двостороння співпраця в питаннях формування зручних логістичних коридорів та вирішення технічно-організаційних питань в частині митних правил, надання рухомого складу, перерозподіл навантаження на відповідних коліях та інше.

Сьогодні досить складно прогнозувати розвиток подій у тактичній перспективі, проте розроблені рішення та заходи повинні бути гнучкими, швидкими, адаптивними та виваженими.

ВИСНОВКИ

Таким чином, проведене дослідження дозволяє окреслити втрати та перспективи відновлення регіонів України в повоєнний період. На сьогодні більшість регіонів України зазнали втрат різної величини та походження серед об'єктів інфраструктури різної спрямованості. Найбільш постраждалими є прикордонні східні, південні та північні регіони, деякі з яких залишаються тимчасово окупованими, або зазнали суттєвих втрат і руйнувань. Складно прогнозувати й оцінювати завдану шкоду, оскільки війна в країні продовжується, тому більшість аналітиків та експертів проводять оцінку з урахуванням часового виміру.

Прогнози щодо відновлення функціонування економіки та соціальної сфери багато в чому залежить від військової ситуації та допомоги іноземних партнерів у відбудові держави. За різними напрямками щодо відбудови держави експерти прогнозують різний часовий проміжок, що суттєво впливає на ефективність запропонованих заходів. Загалом відновлення держави повинно базуватися на довгостроковій перспективі сталого розвитку та інтеграції в європейський простір, що має відбиватися на всіх сферах суспільного життя. Відбудову промислових та енергетичних об'єктів необхідно здійснювати на засадах енергоефективності, екологічності, високої продуктивності. ■

БІБЛІОГРАФІЯ

1. Ukraine: Commission presents plans for the Union's immediate response to address Ukraine's financing gap and the longer-term reconstruction / European Commission. 18 May 2022. URL: https://ec.europa.eu/commission/presscorner/detail/en/ip_22_3121

2. Ukraine: Monitoring the devastating impact of the war on civilians / United Nations. 24 May 2022. URL: <https://www.ohchr.org/en/stories/2022/05/ukraine-monitoring-devastating-impact-war-civilians>
3. Дані Центрального управління цивільно-військового співробітництва (J9) / Міністерство оборони України. URL: [https://www.mil.gov.ua/ministry/struktura-generalnogo-shtabu/upravlinnya-czivilno-vijskovogo-spivrobotnicztva-\(j9\).html](https://www.mil.gov.ua/ministry/struktura-generalnogo-shtabu/upravlinnya-czivilno-vijskovogo-spivrobotnicztva-(j9).html)
4. Дослідження «Повоєнне відновлення економіки України» / Центр прикладних досліджень. 02.06.2022. URL: <https://cpd.com.ua/uk/vidnovlennya-ekonomiky/>
5. Закон України «Про засади державної регіональної політики» від 05.02.2015 р. № 156-VIII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/156-19#Text>
6. Звіт «Швидка оцінка завданої шкоди та потреб на відновлення – серпень 2022», підготовлений спільно Світовим банком, Урядом України та Європейською Комісією. URL: https://www.minregion.gov.ua/wp-content/uploads/2022/09/zvit-shvydka-ocinka-zavdanoyi-shkody-ta-potreb-na-vidnovlennya_ukr-1.pdf
7. Методика визначення шкоди та обсягу збитків, завданих підприємствам, установам та організаціям усіх форм власності внаслідок знищення та пошкодження їх майна у зв'язку із збройною агресією Російської Федерації, а також упущеної вигоди від неможливості чи перешкод у провадженні господарської діяльності : затв. Наказом Міністерства економіки України та Фонду державного майна України від 18.10.2022 р. № 3904/1223 URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z1522-22#Text>
8. Перепелюкова О. В. Особливості цифровізації регіональних економічних систем в умовах креативної економіки. *Проблеми і перспективи економіки та управління*. 2022. № 3. С. 80–90. DOI: [https://doi.org/10.25140/2411-5215-2022-3\(31\)-80-90](https://doi.org/10.25140/2411-5215-2022-3(31)-80-90)

REFERENCES

- “Dani Tsentralnogo upravlinnia tsyvilno-viiskovoho spivrobotnytstva (J9)” [Data from the Central Administration of Civil-Military Cooperation (J9)]. *Ministerstvo oborony Ukrainy*. [https://www.mil.gov.ua/ministry/struktura-generalnogo-shtabu/upravlinnya-czivilno-vijskovogo-spivrobotnicztva-\(j9\).html](https://www.mil.gov.ua/ministry/struktura-generalnogo-shtabu/upravlinnya-czivilno-vijskovogo-spivrobotnicztva-(j9).html)
- “Doslidzhennia «Povoienne vidnovlennia ekonomiky Ukrainy»” [Study “Post-war Economic Recovery of Ukraine”]. *Tsentr prykladnykh doslidzhen*. June 02, 2022. <https://cpd.com.ua/uk/vidnovlennya-ekonomiky/>
- [Legal Act of Ukraine] (2015). <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/156-19#Text>
- [Legal Act of Ukraine] (2022). <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z1522-22#Text>
- Perepeliukova, O. V. “Osoblyvosti tsyvrovizatsii rehionalnykh ekonomichnykh system v umovakh kreatyvnoi ekonomiky” [Features of the Digitalization of Regional Economic Systems in the Conditions of the Creative Economy]. *Problemy i perspektivy ekonomiky ta upravlinnia*, no. 3 (2022): 80-90. DOI: [https://doi.org/10.25140/2411-5215-2022-3\(31\)-80-90](https://doi.org/10.25140/2411-5215-2022-3(31)-80-90)

"Ukraine: Commission presents plans for the Union's immediate response to address Ukraine's financing gap and the longer-term reconstruction". *European Commission*. May 18, 2022. https://ec.europa.eu/commission/presscorner/detail/en/ip_22_3121

"Ukraine: Monitoring the devastating impact of the war on civilians". *United Nations*. May 24, 2022. <https://www.ohchr.org/en/stories/2022/05/ukraine-monitoring-devastating-impact-war-civilians>

"Zvit «Shvydka otsinka zavdanoi shkody ta potreb na vidnovlennia – Serpen 2022», pidhotovlenyi spilno Svitovym bankom, Uriadom Ukrainy ta Yevropeiskoiu Komisiieiu" [The Report "Rapid Assessment of Damage and Recovery Needs – August 2022", Prepared Jointly by the World Bank, the Government of Ukraine and the European Commission]. https://www.minregion.gov.ua/wp-content/uploads/2022/09/zvit-shvydka-oczinka-zavdanoyi-shkody-ta-potreb-na-vidnovlennya_-ukr-1.pdf